

עין משפט נר מצוה
 ט מיי פ"ב מהל' שמיטה
 ויובל הל' ה. י מיי פ"ב מהל'
 שמיטה ויובל הל' ד. כ מיי
 פ"ב מהל' שמיטה ויובל הל' ו.

רמב"ם דפוס ישן

וסהר הוא גדרות צאן ששם
 יאספו הצאן ואמר כשירצה
 לזבל שדהו בשנה שביעית
 יעשה הגדרה שיעורה **כבית**
סאתים ויכניס בהם הצאן כדי
 שיזבלו וכשירבה הזבל יסיר
 השלש קירות ויעזוב הרביעי
 ויחזיר השלש קירות מאחורי
 המקום ההוא אל הצד האחר
 ויהיה כמו כן סהר מבית
 סאתים מצד אחר: **נמצא**
מדייר בית ארבעת קירות.
 ויהיה קיר אחד מארבע קירות
 של סהר משותף בין הסהר
 הראשון שיש בשיעורו בית
 סאתים ובין הסהר השני העשוי
 מצד השני והיא **רוח אמצעית**
 שזכר: **ורבן שמעון בן**
גמליאל אומר כשיעשה סהר
 מבית סאתים כמו שהותר לו
 לעשות סהר שני מן הצד האחד
 כן מותר לו לעשות סהר מכל
 צד מצדי הסהר הראשון ויהיה
בית שמונה סאין חוץ
 מהסהר הראשון. ותנא קמא
 אומר כשתהיה השדה כולה
בית ד' סאין אסור לו לעשות
 בהם סהר של בית סאתים וסהר
 אחר בצדו שימלא השדה כולה
 דומן ונראה שנזדבלה
 בשביעית ויספיק לו **ל'הוציא**
 הדומן **בית הסהר** ולעשות
 ממנו אשפה כפי מה שהתנה
 בעשיית האשפות במנינם
 ושיעורם. ואין הלכה כרשב"ג:

הערות לר"ש

12 הרע"ב. ובכ"י: כענין.
 13 עיין בתוי"ט כאן ובר"ש
 לקמן פ"ד מ"ב. *13 כ"י.
 ובד"י: מאסף כל הזבל ועושה
 ממנו. 14 עיין חזו"א סימן
 יט ס"ק יג. 15 בכ"י: סהר.
 16 בכ"י: סהרין. 17 הג' הגר"א
 ודפוס וילנא. 18 הג' הגר"א
 (וכ"ה בירושלמי), ור"ל בין
 אבן לאבן וכן בין חבל לחבל
 שלא יהא ג"ט. תוספתא.
 [ובכ"י ובד"ר ליתא מ"ובלכ"ר"
 עד "אותו המקום"]. 19 בכ"י:
 עליה.

ליקוטים

דר"מ פליג וס"ל דכן אין
 מוסיפין על המשפלות.
 (רש"י)
 ה. במשנה. לא יפתח. פי'
 שלא יתחיל לחצוב אבנים
 בתוך שדהו עד שיהיו במקום
 אחד כ"ז אבנים דאז אין לחשוד
 אותו שכוונתו משום הארץ.
 והאבנים אין שיעור לארץ
 ורחבן וגובהן, רק שיהיו
 מונחים ג' אבנים על ג' ברום ג',
 ושטח שיש בו ג' על ג' נקרא
 מורביה.
 (חי'דושי הגר"א)
 לא יפתח כ"ו. לולי פי'
 רבותי נ"ע הייתי מפרש עד

כך השדה מוזבלת, ללא נקט מדייר אלא כלשון העמדה
 בעלמא) [מלשון דיר של בהמות שאין לו מקום פנוי
 אלא שם להעמידם, ולא במתכוין לזבל שדהו בענין¹²
 זה] שלאחר כך¹³ יאסף כל הזבל ויעשה^{13*} ממנו שלש
 אשפות לבית סאה כשיעור של
 מעלה¹⁴: סהר¹⁵. היקף של
 מחינה סביב האלף. ואמרינן
 צירושלמי (שם) **זבל עושין**
סהרין¹⁶ [צמחללאות]¹⁷ ובקש
 וצאננים, אפי' שלשה חבלים זה
 למעלה מזה חה למעלה מזה
 וזבל ש[אלף]¹⁸ יהא צין סהר
 לסהר כמלוא סהר. אותו
 המקום חולב בו וגוזז בו
 ומוליך ומציא האלף לרך
 עליו¹⁹: **עוקר שלש רוחות**.

שדהו עושה סהר לבית סאתים
 עוקר שלש רוחות ומניח את
 האמצעית נמצא מדייר בית ארבעת
 סאין רבן שמעון בן גמליאל אומר
 בית שמונת סאין היתה כל שדהו
 בית ארבעת סאין משייר ממנה
 מקצת מפני מראית העין ומוציא
 מן הסהר ונותן לתוך שדהו כדרך
 המזבלין: ה' לא יפתח אדם

כשנתמלאת זבל עוקר מן הסהר שלש רוחות, חוקפן לזבל
 אחר של אמצעית, ומדייר שם כמו כן צית סאתים,
 ועושה אשפות בתוך שדהו כמו שאמרנו למעלה ג'
 אשפות לבית סאה: **נמצא מדייר בית**
ארבעת סאין. סאתים מזבל זה של אמצעית
 וסאתים מזבל אחר. ואשמעינן מתני' דשרי לדייר צית
 ארבעת סאין קודם שיעשה ממנו אשפות בשדה, אבל
 טפי לא, שלא יאמרו לדייר שדהו מתכוין. ורבן שמעון
 צן גמליאל שרי עד ח' סאין. וכל זה בשדה גדולה
 שעדיין נשאר ממנה הרבה שלא מדיירה: **רשב"ג**
אומר בית ח' סאין. צירושלמי (שם) תני רבי
 שמעון צן אלעזר אומר אם רצה תוקע יתד בצרף
 ועושה ד' סהרין מד' רוחותיה של ח' סאין: היתה שדהו בית ד' סאין.
 דהא לאמנן היינו בשדה של ה'
 סאין, אבל מכוונת של ארבעת סאין משייר מקצת: מפני מראית העין. שלא יהא נראה כמזבל שדהו אם היה
 עושה כולה סהר: כדרך המזבלין. ג' אשפות לבית סאה:

פירוש מהר"י בן מלכי צדק

דמותר לדייר. [ובירושלמי פריך] והתנן (לקמן פ"ד
 מ"ב) נטייבה או נדיירה, למימרא דאסור. א"ר יונה
 כן היא מתני' הרוצה להעמיד צאן בתוך שדהו
 שהיא (ד') [ה']¹ סאין עושה סהר בית סאתים. תניא
 (תוספתא פ"ב) בכל עושין סהרין במחצלות ובקש
 ובאבנים אפילו [שלשה] חבלים זה למעלה מזה.
 אותו המקום, פי' היינו בית סהר, חולב בו וגוזז בו
 ומוליך ומביא הצאן דרך עליה. נתמלאת² מן הזבל,
 עוקר מתוך הסהר ג' רוחותיו, ועושה אשפות
 בתוך שדהו פי' בתוך בית סאתים כדרך המזבלין,
 נמצא מזבל בית ד' סאין. רבן שמעון בן גמליאל
אומר בית ח' סאין. תניא ר"ש בן אלעזר אומר אם
 רצה תוקע יתד בשדהו ועושה ד' סהרין בד'
 רוחותיה ויבוא לדייר ח' סאין. היתה שדהו. פי' זה
 שאמרו מזבל בית ד' סאין, בששדהו בית ה' סאין
 או יותר שישאר מקום מן השדה שאינו מזובל, אבל
 בשדה מכוונת בית ד' סאין כשמוציא הזבל מן הסהר
 לא יזבל כל בית סאתים אלא משייר ממנו מקצת
 מפני מראית העין שלא יראה כמזבל שדהו אלא
 כמטהר סהרו מזבלו שלא יטנפו הצאן בזבלים. תניא

פירוש הרא"ש
 סתרים של ח' סאין: היתה כ"ז שדהו בית ד' סאין. לריץ לשייר, שנראה כמזבל שדהו אם היה עושה כולה סהר, ודוקא
 צית ד' סאין לריץ לשייר אלא אם לא היה כי אם צית סאתים אין לריץ לשייר (אלא)¹: כדרך המזבלין. ג' אשפות לבית סאה:
 1 הגהת הגר"ז. 2 קטע זה הוא המשך לשון התוספתא.
 3 כנדצ"ל.